

SCIENTIFIC DIRECTIONS OF RESEARCH IN EDUCATIONAL ACTIVITY

Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference

Osaka, Japan
February 14 – 17, 2023

UDC 01.1

The 6th International scientific and practical conference “Scientific directions of research in educational activity” (February 14 – 17, 2023) Osaka, Japan. International Science Group. 2023. 545 p.

ISBN – 979-8-88896-531-3

DOI – 10.46299/ISG.2023.1.6

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

62.	Гордій Н.М. РОЗВИВАЛЬНЕ ПРЕДМЕТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ	289
63.	Дем'янчук Ю.В., Дем'янчук А.В., Іванова Д.М., Індик А.С., Попенко М.Є. ДЕЯКІ ПРАВОВІ КОЛІЗІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СІМ'Ї ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ”	292
64.	Дяченко А.С. ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ЗАРУБІЖНИХ ПИСЬМЕННИКІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ	295
65.	Заярнюк І.Ю., Суліцький В.В. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПОСТТРАЖДАЛИМИ ВІД ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО ТА/АБО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	301
66.	Колесник Л.Г. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ У КОЛЕДЖІ ЗАСОБАМИ ІКТ	307
67.	Корнева Н.М., Богданова О.Н. ВИВЧЕННЯ ЯВИЩА ДИФРАКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ДИФРАКЦІЙНОЇ КАРТИНИ ВІД ВОЛОСА	311
68.	Кізім В.М., Чернишенко Т.М., Сікорська Л.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО РИТМУ	313
69.	Лусь В.І. ПРО ЗНАЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОЕКТУВАННЯ І ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ В АРХІТЕКТУРНІЙ ОСВІТІ	318
70.	Ничипорук О.М. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	323
71.	Прокопенко В.В., Гончаренко Н.І. АКТУАЛІТЕТИ НАВЧАННЯ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ ЯК УМОВИ ЦІЛОЖИТТЄВОГО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ	326

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПОСТРАЖДАЛИМИ ВІД ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО ТА/АБО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Заярнюк Ірина Юріївна

студентка 3 курсу освітньої програми «Соціальна робота»
факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

Суліцький Вадим Володимирович

кандидат психологічних наук, доцент
факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

Гендерно зумовлене, зокрема найбільш поширений його вид – домашнє насильство, є актуальною проблемою для усього цивілізованого світу, де «Гендерна рівність» визначена однією з 17-ти цілей сталого розвитку ООН, що були прийняті у вересні 2015 року в рамках 70-ї Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку під час Саміту сталого розвитку [1].

Досягнення гендерної рівності є неможливим без мінімізації «хвороб» патріархального суспільства, зокрема соціальних феноменів, які найчастіше вражають саме жінок – насильство (домашнє насильство, сексуальні домагання та наруга, газлайтинг, слатшеймінг та інші види), розлади харчової поведінки внаслідок несприйняття власного тіла тощо.

Нового значення набуває тема гендерно зумовленого насильства в умовах воєнних дій, які розпочалися на території України у 2014 році, та переросли у повномасштабне воєнне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року. Під час ведення таких дій, окупації військовими міст, сіл та селищ, де проживає цивільне населення, є місцями воєнних злочинів, серед яких зустрічаються усі форми насильства, зокрема й сексуальне. Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини неодноразово повідомляв про наявність фактів згвалтувань жінок, дітей та чоловіків [2].

Таким чином, перед соціальними працівниками постає непроста задача розробки та впровадження новітніх форм соціальної роботи з населенням, що могли б сприяти викоріненню причин агресивної поведінки у агресора та заміни її на володіння новими ненасильницькими методами комунікації; могли б мінімізувати негативні наслідки та допомогти прожити травматичний досвід постраждалим від гендерно зумовленого насильства. Цього можна досягти технологією організації груп само- та взаємодопомоги та бути вдалим рішенням для соціальної роботи з даною категорією населення.

Соціальна робота з постраждалим від домашнього або гендерно зумовленого насильства потребує створення спеціалізованих соціальних послуг, що можуть бути надані соціальними службами або організаціями

громадянського суспільства. Усі послуги мають надаватися з дотриманням державних стандартів, як за плату, так і безкоштовно. Так, громадська чи благодійні організація, яка позиціонує себе як суб'єкт надання соціальних послуг, повинна передбачати у своїх статутних документах відповідні норми про це, мати у своєму штаті чи залучати на договірних основах працівників відповідної підготовки для надання соціальних послуг.

Організації громадянського суспільства, що були долучені до надання соціальних послуг постраждалим від домашнього насильства або насильства за ознакою статі, мають:

- ✓ мати законодавчі підстави до надання таких послуг;
- ✓ бути зареєстрованими як надавачі соціальних послуг в Єдиному реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг відповідно Постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 року № 9952 ;
- ✓ дотримуватися вимог, що висуваються до організацій громадянського суспільства як надавачів соціальних послуг;
- ✓ мають мати прописаний порядок надання соціальних послуг, обмеження їх надання, обґрунтованість ціни і ефективності самої послуги;
- ✓ керувати механізмом державного фінансування надання соціальних послуг та посилювати свою спроможність у наданні соціальних послуг;
- ✓ здійснювати моніторинг і оцінку своєї діяльності та подавати звіти за надання цих послуг.

Спеціалізовані соціальні послуги – послуги, що надаються певній категорії отримувачів соціальних послуг, які потребують спеціальної соціально-психологічної підтримки та допомоги (наприклад, ВІЛ-інфіковані особи; особи із залежністю від психоактивних речовин; особи, які постраждали від торгівлі людьми або від домашнього насильства; біженці, особи із психічними розладами та інші).

Спеціалізовані соціальні послуги надаються відповідно чинного законодавства та державних стандартів України. Варто зазначити, що при наданні спеціалізованої послуги всі надавачі повинні дотримуватися основних етичних принципів і враховувати специфіку та звернення отримувача послуг. Доцільно виділити ті послуги, що можуть надаватися організаціями громадянського суспільства, а також їхню спроможність надавати ці послуги.

Соціальна робота з постраждалими від насильства має різний зміст залежно від звернення й умов, у яких перебуває особа. Тому робота з ними може мати декілька напрямів: правова допомога, інформаційно-консультативна допомога, соціальна допомога та підтримка, психологічна допомога, медична допомога.

Вказані напрями соціальної роботи з постраждалими реалізують через такі форми:

- розташування постраждалих осіб у кризових кімнатах або притулках;
- консультації – індивідуальна та групова робота з психологом, консультування в стаціонарних умовах; кризове консультування. Водночас, консультування постраждалих від домашнього насильства може бути очним та дистанційним (через гарячу лінію, онлайн (через запитання-відповіді через

Інтернет та соціальні мережі, месенджери Viber, WhatsApp, Telegram). Під час консультацій надаються інформаційні, юридичні та психологічні послуги. Консультування може бути короткотерміновим, разовим, середньотривалим та тривалим.

– організація консультації з сімейним чи іншим лікарем; організація стаціонарного лікування,

– організація зустрічі з юристом, первинна правова допомога (консультування, оформлення документів), вторинна правова допомога (юридичний супровід у суді), ведення випадку тощо.

Окремі соціальні послуги для осіб, які постраждали від домашнього насильства/насильства за ознакою статі мають надаватися відповідно державним стандартам соціальних послуг.

Є низка соціальних послуг, що регламентуються державними стандартами, але є окремі та ті, соціальні послуги, що можуть надаватися, безпосередньо особам, які постраждали від домашнього насильства/насильства за ознакою статі, відповідно. Виділяємо такі соціальні послуги:

соціальна послуга кризового й екстреного втручання – психологічна допомога (консультування, підтримка, діагностика, корекція, психотерапія, реабілітація), надання інформації з питань соціального захисту населення, допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами, представництво інтересів, корекція сімейних стосунків, допомога особам, які постраждали від насильства в сім'ї, допомога в отриманні безоплатної правової допомоги, організація надання невідкладної медичної допомоги, організація надання притулку). Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання» [3].

соціальна послуга консультування – комплекс заходів, що здійснюються протягом строку, необхідного для виходу зі складної життєвої ситуації та адаптації особи, сім'ї до нових умов соціального середовища, спрямованих на усунення/пристосування обмежень життєдіяльності, підтримку соціальної незалежності, збереження та продовження соціальної активності особи, сім'ї. Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування» [4].

соціальна послуга денного догляду – комплекс заходів, що здійснюється протягом робочого дня суб'єкта, який надає соціальну послугу денного догляду, і спрямований на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які частково або повністю втратили здатність/не набули здатності до самообслуговування, без надання їм місця постійного проживання. Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту денного догляду» [5].

соціальна послуга представництва інтересів – надання допомоги особам, сім'ям, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом здійснення заходів, спрямованих на подолання/пом'якшення складних життєвих обставин, згідно з визначеними

потребами. Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів» [6].

соціальна послуга соціального супроводу – комплекс заходів, що передбачає оцінку потреб, визначення шляхів вирішення основних проблем, регулярні зустрічі чи відвідування отримувача послуги з метою моніторингу виконання поставлених завдань, сприяння у отриманні інших послуг, допомогу в усвідомленні значення дій та/або розвиток вміння керувати ними, навчання та розвиток навичок, спрямованих на подолання чи мінімізацію складних життєвих обставин. Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах» [7].

соціальна послуга соціальної адаптації – комплекс заходів, що здійснюються протягом строку, необхідного для процесу активного гармонійного пристосування осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі осіб, які постраждали від домашнього насильства/насильства за ознакою статі, до змінених умов соціального середовища, спрямованих на усунення/пристосування обмежень життєдіяльності для підтримки соціальної незалежності, збереження та продовження їхньої соціальної активності. Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги адаптації» [8].

послуга соціальної профілактики – комплекс заходів, що здійснюються суб'єктом, який надає соціальні послуги, спрямований на попередження, обмеження та зупинення негативних соціальних і особистісних (поведінкових) явищ та їх наслідків у соціальному середовищі та реалізується за допомогою різних інструментів впливу соціального, юридичного, педагогічного, психологічного характеру. Детально ця послуга описана в державному стандарті «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактика» [9].

Задля розуміння специфіки роботи з проблемою домашнього та гендерно зумовленого насильства, необхідно зробити також наступні акценти щодо професійної термінології.

Толерантність – це повага, сприйняття та розуміння багатого різноманіття культур нашого світу, форм самовираження та самовиявлення людської особистості [10].

Нульова толерантність до домашнього насильства – це готовність суспільства бути повністю нетерпимим до насильства, а жертви кривдників не мають боятися або соромитися говорити про випадки жорстокості і скаржитися до поліції.

Заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству повинні здійснюватися без дискримінації за будь-якою ознакою.

Звичай, релігійні переконання, віросповідання, традиції не можуть розглядатися як виправдання будь-яких форм домашнього насильства,

передбачених Законом «Про запобігання та протидію домашньому насильству», або бути підставою для звільнення кривдника від відповідальності.

Мова надзвичайно важлива, через неї у значній мірі людина демонструє ставлення, повагу до інших, намір підтримати чи допомогти, а для надавачів соціальних послуг стандарти спілкування є складовою якісного виконання професійних обов'язків.

Усі послуги мають надаватися з дотриманням етики спілкування, принципу толерантності, тому надзвичайно важливим є правильне вживання термінів, а також постійний моніторинг нововведень у відповідних стандартах спілкування [11].

Список літератури:

1. Цілі сталого розвитку. Цілі сталого розвитку | Організація Об'єднаних Націй в Україні. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (дата звернення: 06.02.2023).

2. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - Головна. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - Головна. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/lyudmila-denisova-povidomila-pro-cherгови-fakti-seksualnogo-nasilstva-iz-vrazhayuchoyi-zhorstokisty-u-z-boku-rosijskih-vijskovih (дата звернення: 06.02.2023).

3. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ М-ва соц. політики України від 01.07.2016 р. № 716. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

4. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ М-ва соц. політики України від 02.07.2015 р. № 678. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

5. Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ М-ва соц. політики України від 30.07.2013 р. № 452 : станом на 1 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

6. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ М-ва соц. політики України від 30.12.2015 р. № 1261 : станом на 1 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

7. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ М-ва соц. політики України від 31.03.2016 р. № 318 : станом на 1 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

8. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації Наказ М-ва соц. політики України від 18 травня 2015 року № 514. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15#Text> дата звернення: 06.02.2023).

9. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики: Наказ М-ва соц. політики України від 10.09.2015 р. № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text> (дата звернення: 06.02.2023).

10. Толерантність – Без бар'єрів. Без бар'єрів. URL: <https://bf.in.ua/components/tolerantnist-2/> (дата звернення: 06.02.2023).

11. Скіпальська Г., Лях Т., Клішевич Н. Жінки, які постраждали від домашнього насильства як об'єкт соціальної роботи. *Humanitas*. 2022. № 5. С. 82–89. URL: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2021.5.12> (дата звернення: 06.02.2023).